

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Három napon át — nem kis erőlködéssel — betanította négy szólamra a rekruta dalárdájával a «Wacht am Rhein»-t. Csakhogy vitéz Konráth nem számolt eléggé ifjú dalárdájának zenei memóriájával. Mikor a német határon berobogott a vonat, Konráth káplár megilletődött buzgósággal vette le süvegét s eléje állt az énekkarnak és nagy animóval vágta le a karmesteri gesztust... Egyetlen torokból nem jött ki egy árva hang, az énekar néma volt, mint egy tál sült hal... Konráth porbaesett ambíciójának dühében, dagadt erekkel, vészesen forgó szemekkel riadt rájuk:

— Mi lesz? Marhák! Mi lesz azzal a dallal? Nem fujjátok rögtön?!!

S akkor a néma csöndben egy cérnavékonyosságú rekrutahang sivított ijedt, bocsánatkérő szárnyalással a levegőbe, fujván nem minden bizonytalanság nélkül:

«Sugár magas, sugár magas
A nyárfa teteje...»

Konráthot elöntötte a düh s jogos felháborodásában kidobta a széles ajtón katonasipkáját a panorámás mezőre...

... Mikor megkezdődik a stellungbaváló felvonulás, elcsuklanak a nótás torkok s csak itt-ott akad néhány kurázsiz legény, kinek kedve van a daloláshoz. A mieink Sabác előtt, a Száva partján még vígan énekeltek:

Szépen szól a huszonhármás banda,
Öreg bakák masiroznak rajta.
Masiroznak idegen országba:
Szerbiának széles határába.

Meg ezt hogy:

Száva partján van kikötve egy nagy hadihajó,
Tetejébe ki van tűzve nemzeti lobogó,
Fujja a szél, fujja, már nem haza fujja,
Huszonhármás, öreg bakák mennek háborúba...

Odakinn az állóharcok unalmát fűszerezi a nóta. Akad néha hegedű, furulya, tárogató és hangulat. Alkalomadtán összebúj-

nak a szomorú bakák s nótában küldik haza lelküket a földalatti halál folyosókból:

Odahaza valakire
Nagyon, nagyon várnak...
Halovány lett az orcája
Egy szép barna lánynak...
Sirjál barna kis lány, sirjál...
Halott vitéz kedvesednek
Bús levelet írjál...

E strófa a «Hideg szél fúj» kezdetű nótánál való, melyet egész terjedelmében más helyen közlünk. Egy másik, kurucos mélységgel emlékeztet a katonasors szomorúságára:

Vihar a levelet, ide-oda szórja,
A szegény bakának változó a sorja:
Ma még piros élet... holnap örök álom:
Ne sajnáld a csókotat gyönyörű virágom...

Nem akarjuk itt halomba gyűjteni a sok békéből maradt és háborússá átalakított katonanótákat. Böven van köztük zenésített káromkodás, meg olyan, hol a szerelem nagyon világos és zsiros szavakban profanizálódik...

Lelkesül, vigasztalódik, felejt a nótás katonalélek. Dallal megy a baka meghalni, sebeket kapni...

Van abban valami szomorú humor, hogy az őszfejű, tízgyermekes családapa, kinek hangszálai már nagyon rekedten interpretálják lelkesedését vagy szomorúságát, felsőbb és bajtársi kényszer alatt együtt dalolja a nem ritkán borsos nótákat a csillogószemű tizenyolcévesekkel... Ezt a jellemző szomorúságot illusztrálja az egyik öreg népfőlkelő esete, akit megkérdezték:

— Hogy izlik bátyám a katonaelet?

— No, köszönöm, elég jól.

— Jó-e a menázi? Kell-e sokat rukkolni?

— A menázi is jó, a rukkolást is ki lehet bírni.

— Mégis, miért olyan szomorú, bátyám?

— Minden jó volna, — a fene egye meg — csak ne kellene annyit dalolni...

Ferencz Győző.

